

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİ EĞİTİM – ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMALARI
YÖNERGESİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE (1)- Bu Yönergenin amacı, Çukurova Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin başarılarına pozitif katkıda bulunmaktır.

Kapsam

MADDE (2)- Bu Yönerge Çukurova Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına devam etmekte olan engelli öğrencilerin eğitim-öğretim ve sınav uygulamalarını kapsar.

Dayanak

MADDE (3)- Bu Yönerge, 14.02.2014 tarihli ve 28913 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği ile 17.09.2015 tarihli ve 13/7 sayılı Senato Kararı ile kabul edilen Çukurova Üniversitesi Engelli Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birim Yönergesi' ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE (4)- Bu yönergede geçen;

- a) **Birim:** Çukurova Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Engelli Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimini,
- b) **Ders:** Çukurova Üniversitesinde önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu veya seçmeli dersleri,
- c) **Engelli Sağlık Kurulu Raporu:** Engelli Sağlık Kurulunca hazırlanan kişilerin engel ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,
- d) **Engelli Öğrenci:** Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle

toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan ve bunu engelli sağlık kurulu raporu ile belgeleyen, Çukurova Üniversitesi Engelli Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimine kayıt olan üniversitemiz öğrencisini,

- e) **Engelli Öğrenci Akademik Danışmanları:** Üniversiteye bağlı Fakülte, Enstitü, Yüksekokul ve Meslek Yüksekokullarından birime üye olarak seçilenleri,
- f) **Rektör:** Çukurova Üniversitesi Rektörünü,
- g) **Sınav:** Çukurova Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında yapılan ara sınavlar, final sınavları, bütünleme, mazeret, not yükseltme, tek ders vb. sınavlarını,
- h) **Üniversite:** Çukurova Üniversitesi'ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Uygulamaları

MADDE (5) – Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve engelli öğrencilerin ders uygulamaları nedeni ile başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir:

- a) İşitme engelli öğrenci bulunan sınıflarda, işitme cihazı kullanılıp kullanılmamasına bakılmaksızın oturma düzeninde işitme engelli olan öğrencinin ders veren/sunum yapan öğretim elemanını rahatlıkla görebilecekleri şekilde oturmalı ve ders veren/sunum yapan öğretim elemanının yüzü sınıfa dönük olmalıdır.
- b) Görme engelli öğrenciler bilgisayar kullanılan uygulamalı derslerde bilgisayarlarını sesli kullanabilirler.
- c) Görme engelli öğrencilerin, kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir.
- d) Görme engelli öğrenciler, görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerde materyaller hakkında sözlü betimleme yapılarak görme engelli öğrencinin materyali kavraması sağlanır.
- e) Görme engelli öğrenciler için, imkânlar doğrultusunda, kabartma (Braille) tarzında veya uygun sesli formatta, kısmi görme engelli olanlar için de büyük puntolarla hazırlanmış ders not ve materyallerin sağlanmasında öğrenciye destek olunur.

- f) Bedensel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun katlarda olması göz önünde bulundurulur.
- g) Engelli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı, ders ile ilgili olarak hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz vb. dokümanları engelin özelliklerini dikkate alarak hazırlar.
- ı) Derslerle veya ders programları ile ilgili yapılacak duyuru ve ilanlarda engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurulur.
- h) Eğitim öğretim dönem başlarında, engelli öğrenci akademik danışmanı ders sorumlularını engelli öğrencilerin kimlik bilgileri ve engel durumlarıyla ilgili bilgilendirir.

Ders Muafiyeti

MADDE (6) – Eğitiminde zorunlu olan bir ders için engel durumundan dolayı muafiyet isteğinde bulunan öğrencilere bu dersler, teknolojik destek aracılığı ile veya uyarılama yapılarak verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

MADDE (7) - Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla engelli öğrencilerin sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir.

- a) Sınav görevlerinin dağıtılması sırasında, sınava katılacak engelli öğrencinin olup olmadığı göz önüne alınır.
- b) Engelli öğrenciler için mümkün olduğunca binaların giriş katlarında bulunan, ulaşılması kolay sınav salonları planlanır.
- c) Sınav görevlileri tarafından sınav veya sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma veya düzeltmeler engelli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapılır.
- d) Engelli öğrenci talep ederse salonda tek kişi olarak iki görevli tarafından sınava tabi tutulmaları sağlanır.

- e) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin sınavlara yardımcı araç-gereç ile (İşitme Cihazı, Teleskopik Gözlük, Prizmatik Gözlük, Büyüteç vb.) girmeleri sağlanır.
- f) İhtiyaç duyulması halinde sınavlarda engelli öğrencilerin yanıtlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır.
- g) Kısmi görme kaybı olan ve az gören görme engelli öğrenciler için soru kitapçığı veya soru kâğıdı 16 – 18 punto veya daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanır.
- ı) İhtiyaç duyulması halinde engelli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim (öğretim elemanı) olan okuyucu – işaretleyici görevlendirilir.
- h) Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktivite, disleksi - disgrafi vb. engeli bulunan engelli öğrencilerin normal sınav salonlarından ayrı olarak, başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır.
- i) Engelli öğrencilerin sınavlara engeli ile ilgili olan ilaç, tıbbi malzeme veya sıvı ile (insülin pompası v. b.) girmelerine izin verilir.
- j) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, engelli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav sorumlusu tarafından izin verilir.
- k) Okuyucu – işaretleyici/yazıcı veya büyük puntolu soru kâğıdı veya kitapçığı ile sınava giren görme engelli öğrenciler, doğuştan ağır işitme engeli olan öğrenciler ile yazma ve hareket güçlüğü çeken engelli öğrencilere sınav süresinin yarısı kadar ek süre verilir. Görme engelli öğrenciler şekilli sorulardan muaf tutulur.

MADDE (8) - Kişinin engel türüne ve engelinin düzeyine göre aşağıdaki alternatif sınav formatlarından biri veya zamanla geliştirilebilecek başka bir yöntem kullanılabilir:

- a) Okuyucu yardımı, akran desteği veya bölüm hocalarının birinin yardımı,
- b) Yazıcı yardımı,
- c) Teyp kaydı, bilgisayar, hesap makinesi kullanımı,
- d) Braille formatı,
- e) Sınav kağıdının daha büyük puntoda baskı edilerek sunulması,
- f) Sözlü sınav (öğrencinin görüşü alınarak) şeklinin kullanılması.

MADDE (9) – Engelli öğrenci, durumunu önceden birimine bildirmesi şartıyla sınavda engeli ile ilgili ihtiyacını (diyabeti olan öğrenci ilaç almak, yiyecek veya su ihtiyacını karşılaması

veya ağrı ya da psikiyatrik sorunlar nedeniyle ilaç tedavisi altında olan engelli öğrencinin dinlenmek veya ilacını alması gibi) gidermek amacıyla ara talep edebilir. Bu süre sınav süresinden sayılmaz ve sınav süresinin %10'unu geçemez.

MADDE (10) - Engelli öğrencinin sınavlara hazırlanabilmesi için ders notlarının önceden verilmesine, ödevler için daha uzun süre verilmesine özen gösterilir. Öğretim üyesi/elemanı ders notlarını, sınav öncesinde görme engelli olan öğrenciler için ses kayıtları, işitme engelli olan öğrenciler için yazılı çıktı, kısmi görme kaybı olan engelli öğrenci için büyük punto ile çoğaltılmış şekilde olmasına özen gösterir.

MADDE (11) - Öğrencinin özel gereksinimleri duyarlılıkla dikkate alınır. Ancak bu tarz muafiyetlerin, engellilik durumunun zaruri kıldığı muafiyetlerin ötesine geçerek, dersi alan öğrenciler arasında ayrımcılığa neden olacak tarzda bir muafiyete dönüşmesine izin verilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Uyumsuzluk ve Hüküm Eksikliği

Madde (12) – Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde, Engelli Öğrenci Danışma ve Koordinasyon Birimi yönergesi çerçevesinde, engelli öğrencinin öğrencisi olduğu ilgili birimlerin kurul kararları ile Üniversite Senato kararları uygulanır.

Yürürlük

Madde (13) – Bu Yönerge Çukurova Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde (14) – Bu Yönerge Hükümlerini Çukurova Üniversitesi Rektörü Yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senatonun	
Tarihi	Sayısı
26.02.2019	04/01